

Становище на Европейския комитет на регионите — Засилване на действията на ЕС за опазване и възстановяване на горите в световен мащаб

(2020/С 324/08)

Докладчик:	Roby BIEWER (LU/ПЕС), член на Общинския съвет на Бетембург, Люксембург
Отправен документ:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Засилване на действията на ЕС за опазване и възстановяване на горите в световен мащаб COM(2019) 352 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства поетия от Европейската комисия ангажимент за засилване на усилията за опазване и възстановяване на горите в световен мащаб; отбелязва със съжаление ограничения обхват на отправените предложения.
2. отчита усилията, които полага Европейският съюз през последните десетилетия за увеличаване на горското покритие, включително чрез разширени програми за залесяване, както и благодарение на стриктно законодателство на държавите членки в областта на горите, което гарантира повторно залесяване и естествено възстановяване на горите; изразява обаче загриженост по повод обезпокоителния темп на деградация на горите в световен мащаб, по-специално на девствените гори, процес, който обхваща както естествени, така и управлявани гори ⁽¹⁾.
3. подчертава значението на девствените гори като места с изключително богато разнообразие на биологични видове, които предоставят екосистемни услуги, допринасящи за човешкото здраве (фармацевтични цели, хранене, медицински растения), социалното приобщаване (психично здраве, насърчаване на заетостта в селските райони, екотуризъм и др.), както и ключовата им роля за опазването на околната среда от опустиняване, наводнения, влошаване на хидрогеоложката структура, ерозия на почвата, екстремни метеорологични условия, загуба на валежи, замърсяване на въздуха и т.н.; освен това отчита факта, че устойчиво управляваните, отгледаните от човека и естествените зрели гори допринасят за защитата и опазването на биологичното разнообразие.
4. отчита факта, че обезлесяването е много сложно явление, дължащо се на многобройни фактори, сред които са увеличаващото се търсене на храни, фуражи, биоенергия, дървесина и други суровини от страна на нарастващото в световен мащаб население; подчертава, че обезлесяването е вторият най-голям източник на антропогенни емисии на парникови газове и основен фактор за загубата на биологично разнообразие ⁽²⁾.
5. подчертава, че предотвратяването на загубата на гори може да донесе многобройни ползи за хората и екосистемите, включително опазване на биологичното разнообразие, намаляване на емисиите на парникови газове чрез поглъщане на въглерод — една от най-ефективните мерки за смекчаване на последиците от изменението на климата — предоставяне на екосистемни услуги, които могат да стимулират устойчивия растеж и нова горска биоикономика, основана на рационално и устойчиво използване на ресурсите.
6. призовава Комисията и държавите членки да предложат регулаторни мерки и препоръки, съобразени със специфичните особености на национално, регионално и местно равнище, за ефективна борба с всички форми на обезлесяване и деградация на автентичните горски екосистеми, които осигуряват въглеродни запаси и биологично разнообразие, като същевременно осигурят подходящо финансиране.
7. подчертава, че възстановяването на горите, по-специално в най-обезлесените райони в Европа, продължава да бъде една от най-ефективните стратегии за адаптиране към изменението на климата и смекчаване на последиците от него; във връзка с това разрастването на агро-лесовъдните системи чрез засаждане на дървета върху обработваемите земи и пасищата и около тях би могло да играе все по-важна роля.

⁽¹⁾ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>.

⁽²⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378018314365#fig0005>.

8. призовава за съгласуваност на политиките с цел привеждане в съответствие на усилията, целите и резултатите на различните политики, включително новата ОСП (обща селскостопанска политика), международните ангажменти на ЕС, в това число Европейската стратегия за биологичното разнообразие до 2030 г., Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, Парижкото споразумение относно изменението на климата, търговската политика на ЕС и Европейския зелен пакт, с една всеобхватна стратегия за устойчивост с ясни цели и мерки за изпълнение, която да отчита надлежно социалния, икономическия и екологичния баланс.

Приоритет 1: Намалване на последиците, които потреблението в ЕС оказва върху земята, и гарантиране на потреблението на продукти от вериги на доставки в ЕС, които не са свързани с обезлесяване.

9. подчертава, че ЕС следва да гарантира, че консумацията на продукти, произхождащи от вериги на доставки, свързани с нулево обезлесяване извън ЕС, заема централно място в процеса на опазване и възстановяване на горите в световен мащаб; призовава ЕС да приобщи потребителите към този процес с цел повлияване на пазарите, които разчитат на проблематичното превръщане на девствените гори в места за отглеждане на широко използвани стоки като кафе, какао, палмово масло и животни.

10. привлича вниманието към сериозните нарушения на правата на човека и унищожаването на околната среда в различни вериги на доставки (напр. соя, палмово масло, захар, какао, говеждо месо, суровини за биогорива и др.) и подчертава, че доброволните инициативи от страна на частния сектор и финансовата индустрия досега не се оказали достатъчни за спирането и постигането на положителен обрат в тенденцията към обезлесяване; поради това призовава Комисията да направи задължително спазването на стандартите за надлежна проверка в областта на околната среда и правата на човека⁽³⁾.

11. посочва, че горските пожари представляват основната заплаха за опазването на горските екосистеми в много държави членки и региони на ЕС. Улесняването на усилията на местните и регионални власти за увеличаване на устойчивостта им на бедствия е от решаващо значение, като се има предвид, че те осигуряват първа помощ. Ограничаването на бедствията чрез действия на местната общност е най-бързият и ефективен начин за ограничаване на шетите, причинявани от горските пожари.

12. призовава Комисията да предприеме различни действия, за да стимулира активното участие на потребителите в избора, популяризирането и употребата на по-устойчиви стоки, включително, но не само, създаването на специални схеми на ЕС за сертифициране на продукти, които не са свързани с обезлесяване, обединяващи вече съществуващите схеми за сертифициране за продукти на горското стопанство (в това число сертификати за устойчиво управление на горите и за проследяване на продукцията⁽⁴⁾) в по-всеобхватна оценка, приложима и за продукти, които не са свързани с горското стопанство, която да обхваща: устойчивото управление на горите; системите за управление на горите и производството в горското стопанство, основани на намалено използване на природни ресурси (напр. вода), химически вещества (напр. пестициди) и енергия (изкопаеми горива и енергията от невъзобновяеми източници като цяло); аспектите, свързани с нулево обезлесяване, при производството на продукти, които нямат отношение към горското стопанство; популяризирането на продукти с малък транспортен отпечатък (напр. местни марки, въглероден отпечатък); оценките на жизнения цикъл на продуктите с цел количествено определяне на тяхното въздействие върху околната среда и предоставяне на възможност за сравняване на екологичните им характеристики.

13. призовава Комисията да увеличи усилията си в борбата с незаконния дърводобив чрез пълно и ефективно изпълнение на работния план за прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията (FLEGT) за периода 2018— 2022 г., по-специално чрез по-ефективно прилагане на Регламента на ЕС относно дървения материал.

14. призовава Комисията да подобри комуникацията с потребителите и промотирането на продукти от устойчиво горско стопанство, като разработи специален етикет, указващ темпа на обезлесяване, дължащ се на даден продукт, и подобри/включи в съществуващите европейски бази с данни/информационни системи (напр. базите с данни за екомаркировката) продукти, които не са свързани с обезлесяване, които да бъдат лесни за разпознаване от потребителите.

15. призовава Комисията да въведе процедури за проверка на акуратността на информацията и оценките, събирани чрез Европейската информационна система, за да се повиши доверието в предоставяната информация, включително да въведе строги изисквания за проследяване на произхода на продуктите, както и по-строги системи за мониторинг и привеждане в изпълнение, за да спомогне за предотвратяването на измами и невярно етикетирание на продуктите; предлага да се разгледат и

⁽³⁾ Под надлежна проверка по отношение на правата на човека обикновено се разбира използването на средства, чрез които предприятията могат да откриват, предотвратяват, смекчават и отговарят за неблагоприятното въздействие, оказвано от техните или свързани с техните бизнес отношения дейности върху правата на човека. <https://corporatejustice.org/priorities/13-human-rights-due-diligence>.

⁽⁴⁾ Напр. Съвет за стопанисване на горите (FSC), Програма за потвърждаване на горскостопански сертификати (PEFC) и др.

други политики за ресурсно осигуряване, преди всичко в държави с висок процент обезлесени площи и ниско равнище на сертифициране и/или висок процент на незаконна сеч, напр. задължение за предоставяне на доказателства, че продуктите са добити по устойчив начин, включително документи за търговията с материали между доставчиците и информация относно политиките за възлагане на обществени поръчки на всички участници във веригата на доставки.

16. настоятелно призовава всички институции и агенции на ЕС да дават пример чрез промяна на своето поведение, обществени поръчки и рамкови договори с цел използването на продукти от устойчиво горско стопанство; освен това приканва своите служители и членове да компенсират въглеродните емисии, дължащи се на полети, свързани с дейността на КР, като подкрепят финансово проекти за устойчиво горско стопанство.

17. подчертава, че обществените поръчки, които представляват около 14 % от БВП в ЕС, предлагат потенциално силен лост за осигуряване на по-устойчиви договори за доставки при закупуване на дейности, стоки или услуги от предприятия. За тази цел въвеждането в рамките на Директива 2014/24/ЕС относно обществените поръчки на забрана за провеждане на обществени поръчки за продукти, причиняващи обезлесяване, може да доведе до положителен ефект върху промотирането на продукти, които не са свързани с обезлесяване.

18. посочва, че насърчаването на промяна в поведението на потребителите към по-здравословно хранене с режими на растителна основа и висок прием на плодове и зеленчуци (сертифицирани за нулево обезлесяване), съответно намалявайки световното потребление на месо, може да подобри и опази здравето на гражданите и да защити планетата в съответствие с Декларацията С40 Good Food Cities („Градове за здравословна храна“^(*)); тази промяна трябва да отчита препоръките, формулирани в стратегията „От фермата до трапезата“, която насърчава, в рамките на възможното, потребление на местни продукти, съобразено с околната среда и човешкото здраве.

19. насърчава Комисията да търси синергии и връзки с текущи проекти и инициативи за създаване на градски или крайградски горски насаждения и екологични коридори на поднационално, национално и европейско равнище, както и извън Европа; посочва, че тези инициативи носят на хората, живеещи в свързаните градове, многобройни екологични и социални ползи (екосистемни услуги), които включват чист въздух, регулиране на водния поток, опазване на почвите от водна и ветрова ерозия, възстановяване на деградирала земя, устойчивост на бедствия и климатични промени, по-ниски летни дневни температури, осигуряване на храна, по-голямо биологично разнообразие в градовете, по-добро физическо и психично здраве, по-висока стойност на недвижимите имоти и др.

20. призовава в тези дейности да се включат европейските граждани и местните и регионалните власти, търговските оператори и заинтересованите страни, които продават стоките си на европейския пазар (напр. мултинационални компании); изтъква ролята им в опазването на горите и необходимостта от повишаване на прозрачността при корпоративното отчитане на отговорностите в социалната сфера и в сферата на околната среда (в съответствие с Директива 2014/95/ЕС).

Приоритет 2: Работа в партньорство с държавите производители за намаляване на натиска върху горите и за сътрудничество за развитие на ЕС за спиране на обезлесяването и Приоритет 3: Засилване на международното сътрудничество за спиране на обезлесяването и деградацията на горите и насърчаване на тяхното възстановяване.

21. привлича вниманието към факта, че обезлесяването се случва предимно в държави извън ЕС. По-голямата част от дървесината, произвеждана в тези държави, се използва на местно равнище и въпреки това сертифицирането ѝ продължава да бъде непопулярно, тъй като разходите за получаване на такъв сертификат са твърде високи, особено за дребните земеделски стопани, които се конкурират и с по-евтината традиционна или дори незаконно добита дървесина. Аналогично, трябва да се обърне специално внимание на начините за сертифициране на продукти на горското стопанство като естествения каучук, произвеждан от голям брой дребни земеделски стопани.

22. призовава за подобряване на образованието в областта на околната среда в развиващите се страни, където се намират девствените гори, като ключов фактор за повишаване на осведомеността им относно значението на техните собствени природни ресурси; изтъква, че прякото участие на гражданите в такива образователни инициативи в областта на околната среда би могло да донесе много ползи, като например:

1) по-задълбочени познания за значението на екосистемните услуги, които устойчиво управляваните и девствените гори предоставят на обществото;

(*) Подписалите Декларацията С40 Good Food Cities градове поемат ангажимент да обвържат политиките си в областта на обществените поръчки на храни със Световната здравословна диета, в идеалния случай с доставки на продукти от биологично земеделие, и да подкрепят цялостното увеличение на консумацията на здравословни храни на растителна основа за сметка на неустойчивото и нездравословно хранене https://www.c40.org/press_releases/good-food-cities.

- 2) отчитане на многобройните преки и непреки ползи от устойчивото управление на горите;
- 3) по-голям шанс за извличане на ползи от действията на местно равнище за ограничаване на обезлесяването и деградацията на горите; повече възможности за превръщане на опазването на природните ресурси в устойчиво управление и по този начин да се допринесе за „зелени“ работни места и растеж за местното население и др.;
23. посочва, че Европейската комисия би трябвало да обмисли възможността да предложи включването на девствените гори в списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО, за да допринесе за опазването им от обезлесяване и да повиши шансовете темата за тяхното опазване да привлече по-голямо обществено внимание.
24. подчертава, че заедно с многофункционалността биологичното разнообразие е друга основна тема, която трябва да се вземе предвид при обсъждането на политиката на ЕС в областта на горското стопанство; посочва, че винаги когато протича процес на обезлесяване, с унищожаването на девствена или естествена зряла гора, се наблюдава и загуба на биологично разнообразие, което е типично за горите, и е трудно да бъде възстановено поради нанесената сериозна вреда на района.
25. приветства новата общоевропейска стратегия за биологичното разнообразие за 2030 г., която повишава амбициите за ЕС да стимулира действия за спиране на загубата на биологично разнообразие и влошаването на състоянието на екосистемите в цяла Европа, и която поставя ЕС на водеща позиция в световен план във връзка с преодоляването на глобалната криза на биологичното разнообразие, включително чрез създаване например на защитени зони на най-малко 30 % от територията си, въвеждане на правно обвързващи цели на ЕС за възстановяване на природата и по-стриктна защита на останалите девствени и стари гори в ЕС, прилагане на устойчиво управление на вторичните гори⁽⁶⁾, възстановяване на увредените екосистеми на суша чрез възстановяване на горите, почвите и влажните зони и създаване на зелени площи в градовете.
26. призовава за полагането на много повече усилия за постигане на целите, свързани с горското стопанство в рамките на новата стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., и за сключване на споразумение за амбициозна глобална политическа рамка за периода след 2020 г., което да бъде прието на предстоящата 15-а конференция на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие, като се вземе предвид и оценката на изпълнението на стратегията до 2020 г.
27. настоява търговските споразумения да се оценяват спрямо целта за намаляване на емисиите на парникови газове и да бъдат основани на устойчиво развитие; призовава за укрепване на главите в споразуменията относно устойчивото управление на горите и борбата с обезлесяването, както и за включване на обезлесяването в оценките на въздействието върху околната среда. Във връзка с това, тъй като обезлесяването в амазонския регион в Бразилия достигна рекордни равнища с 84-процентно увеличение на пожарите в тропическите гори⁽⁷⁾, призовава ЕС и неговите държави членки да преустановят ратифицирането на споразумението ЕС-Меркосур, докато бразилското правителство не обърне тази тенденция.
28. призовава в стратегията на ЕС за горите за периода след 2020 г. да се предвиди по-голям принос на активното, адаптивно и насочено към участието горско стопанство за поддържането и насърчаването на биологичното разнообразие, за да се реализират напълно ползите, които могат да донесат биологичното разнообразие и екосистемните услуги. Всички тези дейности и усилия следва да допринесат и насърчат по-амбициозна политика в областта на биологичното разнообразие в световен мащаб, в която Европа настоява да има водеща роля.
- Приоритет 4: Пренасочване на финансови средства в подкрепа на по-устойчиви практики в земеползването и Приоритет 5: Подкрепа за наличието и качеството на и достъпа до информация за горите и веригите на доставки на суровини Подкрепа за научните изследвания и иновациите.
29. подчертава, че мерките на Комисията за опазване и възстановяване на горите в ЕС и в световен мащаб следва да получат широк отзвук сред европейските граждани с цел увеличаване на подкрепата за тези мерки и повишаване на ефективността им.
30. призовава Комисията да създаде европейска база данни за събиране на текущи и приключили проекти между ЕС и трети държави, както и на двустранни проекти между държави — членки на ЕС, и трети държави, за да се направи оценка на въздействието им върху световните гори; подчертава участието на местните и регионалните власти в изпълнението на тези проекти.

⁽⁶⁾ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>.

⁽⁷⁾ Бразилски национален институт за космически изследвания, 2019 г.

31. настоятелно призовава ЕС да инициира стратегия за „Индустриализация, цифровизация и декарбонизация“ (IDD), която да насърчи екологични материали заместители на основата на дървесина, а потребителите да бъдат информирани за техния произход и въглероден отпечатък. Стратегията трябва да стимулира сертифицирането за „нулево обезлесяване“, като насърчава използването на продукти с този сертификат в сектори като строителството, текстила, химическите продукти или опаковъчната промишленост.
32. призовава ЕС да продължи да разработва програми за научни изследвания и мониторинг като „Коперник“ — програмата на Съюза за наблюдение и мониторинг на Земята, и други програми за мониторинг с цел надзор на веригите на доставки на суровини, което ще позволи идентифициране и ранни предупреждения за продукти, чието производство причинява обезлесяване или деградация на околната среда.
33. призовава Комисията да обмисли създаването на Европейска агенция по горите предвид значението на опазването и възстановяването на горите в световен мащаб.

Брюксел, 2 юли 2020 година.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS
